

Nr 33

Utlåtande i anledning av motioner angående skolungdomens ferieresor.

I de likalydande, till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna I: 661 av herr *Bengt Gustavsson m. fl.* samt II: 841 av fru *Lewén-Eliasson* och herr *Björk* hemställes att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t genom skolöverstyrelsen begära en prövning av hur kontroll av och upplysning om skolungdomsresorna bäst skall kunna ske.

Motionärerna framhåller, att efterfrågan på skolungdomsresor snabbt ökar och att man räknar med att drygt 25 000 ungdomar varje år reser utomlands antingen under sommarlovet på ferieresor för att lära främmande språk eller på mer semesterbetonade resor under vintersportlovet.

Från skilda håll har framförts önskemål om en bättre samhällelig kontroll av dessa resor och om bättre upplysning till föräldrar och elever om de reseföretag och resor som marknaden erbjuder.

I sällskapsreseutredningens betänkande (SOU 1966: 25) påpekas att de sociala och pedagogiska arrangemangen vid sådana skolungdomsresor ligger nära allmänna frågor om fostran och undervisning. Enligt utredarnas mening torde skolöverstyrelsen därför vara den myndighet som i första hand borde ha ansvaret för och tillsynen av denna verksamhet. Skolöverstyrelsen har också vid flera tillfällen gjort framställningar om anslag till en sådan övervakning.

Det är enligt motionärernas uppfattning nödvändigt att överstyrelsen får någon form av inspektionsrätt eller åtminstone rätt att pröva kompetensen hos de lärare och andra som har ansvaret för dessa skolungdomsresor. Även en ökad konsumentupplysning på området behövs.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionerna från skolöverstyrelsen, som mot bakgrund av sitt ställningstagande i yttrande över sällskapsreseutredningens betänkande avstyrker bifall till motionärernas hemställan.

I sistnämnda yttrande har bl. a. anförts, att överstyrelsen funnit utredningens förslag till åtgärder för bättre konsumentupplysning värdefulla, då lärarnas möjligheter att från sakkunnigt håll skaffa material som grund för sin undervisning därigenom skulle underlättas.

I den av utredningen behandlade frågan om utbildning av reseledare har överstyrelsen upplyst, att den i februari 1966 tillsatt en expertgrupp för utredning rörande utbildningsbehov och utbildningsvägar inom turistväsendet. Enligt direktiven skall expertgruppen företa en inventering av nu före-

kommande kurser för utbildning av personal för reselivet, turistnäringen och fritidsverksamheten inom Sverige med en uppdelning på bl. a. rese- och resebyråverksamhet, informationsverksamhet och fritidsverksamhet. Bland övriga uppgifter skall expertgruppen också föreslå lämpliga utbildningsvägar för de föreslagna kategorierna och därvid avge förslag beträffande utbildningstidens längd, dess innehåll, syfte och organisation med beaktande även av lärarutbildningsaspekten.

Överstyrelsen har vidare uttalat, att den liksom utredningen anser det önskvärt med central tillsyn över skolungdomsresor till utlandet med pedagogiskt inslag. Även med denna verksamhet hör fostran och undervisning givetvis nära samman. Överstyrelsen finner det dock otänkbart att inom ramen för sina personella och ekonomiska resurser ta ansvaret för en dylik verksamhet.

Slutligen har överstyrelsen anfört följande:

I betänkandet framförs tanken att överstyrelsen kunde åta sig den begränsade uppgiften att pröva kompetensen hos lärare, som har ansvaret för undervisning i samband med skolungdomsresor — här avses uppenbarligen lärare utan föreskriven behörighet för språkundervisning på åsyftat skolstadium. Enligt överstyrelsens uppfattning saknas emellertid anledning att vidta några sådana åtgärder. Med den målsättning som gäller för modern språkundervisning faller behovet av specialutbildade svenska lärare vid dessa kurser och det framstår som mest önskvärt att fullt utnyttja möjligheten att engagera infödda lärare. Givetvis är det ett välmotiverat önskemål att kompetensen hos kursledare med ansvaret för sociala arrangemang blir säkerställd. En prövning syns inte vara möjlig att genomföra utan inspektion på ort och ställe.

Överstyrelsen anser att den person som åtar sig uppdraget att vara ledare för en ungdomsresa till utlandet bör vara väl förtrogen med språket i det land, dit kursen är förlagd, äga god insikt i landets kultur och vara en god ungdomsledare.

Den ovan nämnda expertgruppen skulle kunna få i uppdrag att undersöka möjligheterna till kortare introduktionskurser för sådana reseledare.

Utskottet

I proposition nr 106 till årets riksdag med förslag till lag om ställande av säkerhet vid sällskapsresa till utlandet har föredragande departementschefen, med anledning av vad som anförts i betänkandet »Sällskapsresor» (SOU 1966: 25), bl. a. uttalat att det torde få ankomma på skolöverstyrelsen att, om behov anses föreligga, föreslå lämpliga åtgärder i fråga om skolungdomsresor med pedagogiskt inslag.

I propositionen har vidare redovisats sällskapsreseutredningens rekommendationer rörande effektivare konsumentupplysning om sällskapsresor samt remissinstansernas uttalanden. Departementschefen har i denna fråga anfört att det kan förväntas att utredningens rekommendationer och de övriga synpunkter som framkommit vid remissbehandlingen kommer att beaktas av de organ, till vilka rekommendationerna riktats.

Med hänsyn till departementschefens uttalanden och till det arbete skolöverstyrelsens expertgrupp bedriver i frågan om utbildning för reseledare m. fl. kan förväntas att motionärernas önskemål i väsentlig mån kommer att tillgodoses utan särskilda initiativ från riksdagens sida.

Utskottet hemställer därför,

att de likalydande motionerna I: 661 och II: 841 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 6 april 1967

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Sörlin, Hellebladh, Eric Gustaf Peterson, Axel Kristiansson, Hedlund, Nyman, Helge Karlsson*, Wååg, Svanström* och Blomquist;

från a n d r a kammaren: fru Eriksson i Stockholm, fru Jäderberg*, herrar Hamrin i Kalmar, Lundmark, Wikner, Larsson i Borrby*, Nilsson i Bästekille, Johansson i Simrishamn*, Johansson i Växjö, Nilsson i Agnäs*, Hugosson och fru Fränkel.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.